

DIŞ EKONOMİK HABERLER

- ✓ **Bush'un Avrupa Ziyareti**
 - Temel Gündem Konuları
 - Birleşik Avrupa Ortak mı Tehdit mi? Barosso Bush'dan Net Açıklama Bekliyor
 - Bush AB'yi Demokratik Reformlar Konusunda Rusya'ya Baskı Yapmaya Zorluyor
 - Bush'un Cazibesi AB ile ABD Arasında Çin ve Nato Konularındaki Görüş Ayrılığını Gidermeye Yetmedi
 - Putin Muhalifleri Bush'dan Rusya'ya Karşı Sert Tavır Almasını İstiyor
- ✓ **ABD ve Japonya Güvenlik Anlaşması İmzalıyor**
- ✓ **İspanya Referandumda Avrupa Anayasasını Onayladı**
- ✓ **Euro Bölgesi Maliye Bakanları İstikrar Pakti Reformlarını Sonuçlandırmak İçin Toplandı**
- ✓ **Asya Merkez Bankalarının Dolardan Uzaklaşma İhtimali Piyasaları Tedirgin Ediyor**
- ✓ **Singapur En Üst Gelir Vergisi Oranını Yüzde 20'ye İndiriyor**
- ✓ **ABD'de Tüketici Fiyatları Ocak Ayında Beklenenden Daha Az Arttı**
- ✓ **Euro Bölgesi Dış Ticaret Fazlası 2004 Yılında 74.4 Milyar Euro**
- ✓ **Euro Bölgesinde 2004 Yılı Son Çeyreğinde Büyüme Yavaşladı**
- ✓ **Almanya'da Bütçe Açığının GSYİH'ya Oranı 2004 Yılında Yüzde 3.7**
- ✓ **AB ve OPEC Petrol Fiyatlarında İstikrar İçin Düzenli Toplantılar Planlıyor**
- ✓ **Yükselen Piyasa Ülkelerinin Bono Fiyatları Rekor Düzeye Yükseldi**
- ✓ **Fransa 50 Yıl Vadeli Bono İhraç Ediyor**
- ✓ **Citigroup Saygınlığını Artırmak İçin Yeniden Yapılanıyor**
- ✓ **Dünya Ticaret Örgütü Başkanlığı İçin Yarış**

Bush'un Avrupa Ziyareti

Temel Gündem Konuları

Dünya'nın bazı istikrarsız bölgelerine yönelik değişim arzularına destek isteyen ABD yönetimi, Başkan Bush'un Avrupa'da yapacağı temaslarla Irak savaşı nedeniyle ortaya çıkan soğukluğu gidermeye çalışacak ve kritik önemde gördüğü konularda yardım isteyecek. Ancak İran konusundaki görüş ayrılığı sürerken özellikle Irak ile ilgili olarak Avrupa'nın sadece politik destek vermekle yetineceği tahmin ediliyor.

Başkan Bush ikinci kez seçilmesinin ardından ilk dış ziyaretini Avrupa'ya yapıyor. 21 Şubat Pazartesi günü Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac'la görüşecek olan Bush, Salı günü NATO Genel Merkezini ziyaret edecek. Bush aynı gün Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonunu ziyaret ederek AB Devlet ve Hükümet Başkanları ile görüşecek.¹

Bush'un yapacağı ziyaret sırasında AB liderlerinden Blair Ortadoğu, Schröder İran ve Chirac Avrupa'nın Birliği konularında birer konuşma yapacak. Berlusconi ise Avrupa ekonomik reformu konusunda konuşacak.

Çarşamba günü Almanya Başbakanı Gerhard Schröder ile yuvarlak masa toplantısına katıldıktan sonra Perşembe günü Slovakya'ya yapacağı ziyaret çerçevesinde başkent Bratislava'da Rusya Devlet Başkanı Putin ile görüşecek.

Bush yönetiminin bu yeni dönemde izleyeceği dış politika “**Değişimci Diplomasi (transformational diplomacy)**” olarak adlandırılıyor.²

Bu yaklaşım kapsamında, Bush'un Avrupalı liderlerle görüşeceği konular uzun bir liste oluşturuyor. Bu konular ana başlıklardan oluşuyor:

- İran'ın nükleer programı
- Irak'ın geleceği
- Suriye'nin Lübnan'daki mevcudiyeti
- Ortadoğu'da barışın sağlanması
- Rusya'da demokrasinin gerilemesi
- İklim değişiklikleri konusundaki anlaşmazlıklar
- Çin'e silah ambargosu
- Uluslararası Ceza Mahkemeleri

Brookings Enstitüsü ABD-AB ilişkileri Direktörü Philip Gordon'un işaret ettiği gibi Bush ikinci döneminde diplomasiye daha çok ağırlık vermektedir.

¹ **Çevirenin notu:** Bush, Avrupa Parlamentosunun Başkanı (İspanyol sosyalist) Josep Borell ile görüşmeyecek. Borell Bush'u davet ettiği halde cevap alamadı. Lüksemburg Başbakanı ve AB dönem başkanı Jean-Cloude Juncker'dan sorunu çözmesini istemiş ancak yine de isteği gerçekleşmedi. Geçmişte Borell Irak savaşını yalanlara dayanan gayri hukuki bir savaş olarak tanımlamıştı. (*Financial Times 19-20 Şubat.*)

² **Çevirenin notu:** ABD Savunma Bakanı Condoleezza Rice, bu politikayı, Dünyayı değiştirme çabasında bir aktivist olmanın gereği olarak yeni görevler üstlenilmesi, eski alışkanlıkların yıkılması, kendilerini değiştirmek isteyenlere yardım edilmesi ve aynı değerleri paylaşan ve hayatlarını iyileştirmek isteyenlere yardımcı olmak olarak açıklamaktadır. (*Remarks at Town Hall Meeting, Secretary Condoleezza Rice, 31 Ocak 2005, state.gov*)

ABD nezdindeki AB Büyükelçisi John Bruton da “Avrupalılar da artık Bush’un gerçek bir Başkan olduğunun ve Amerikan halkından geniş bir kitleyi temsil ettiğinin farkına varmışlardır” dedi.

ABD ve AB arasındaki ilişkiler 2002-2003’de Irak savaşı sırasında Savunma Bakanı Donald Rumsfeld’in “eski Avrupa-yeni Avrupa” ayırımı yapması üzerine gerginleşmişti. (Rumsfeld Almanya’da Münih’te yapılan Uluslararası Güvenlik Toplantısı’nda “eski Avrupa” diyen “eski Rumsfeld” idi şeklinde bir değerlendirme yaptı.

Şimdi Avrupalı liderler Bush’un ziyaretini memnuniyetle karşılamaktadırlar.

Avrupa Birliği ile ABD arasında en büyük anlaşmazlık muhtemelen İran konusunda yaşanacaktır. Fransa, Almanya ve İngiltere diplomasi yolu ile İran’ın nükleer silah geliştirme programını durdurması için ikna etmeye çalışırken ABD askeri tavır almaktadır. Avrupa ülkeleri şimdi İran’ı ikna etme yetenekleri yüzde 30 ise ABD’nin de kendilerine katılması halinde İran’ı ikna etme kabiliyetlerinin yüzde 55-60’a çıkacağını söylemektedirler.

Bush yönetimi yetkilileri ABD’nin nükleer İran’a tahammül edemeyeceğini, müsamaha göstermeyeceğini ifade etmişlerdir.

Irak konusundaki görüş farklılıkları İran’daki kadar net olmayabilir. Her iki taraf da görüşleri arasındaki farkın kapanmakta olduğunu kabul etmektedir. En azından Irak’ın istilası konusunda görüş farklılıkları olsa bile geçen ay yapılan seçimlerin ardından her iki taraf da geleceğe yönelik sağlam bir anlaşma ile güvenli ve demokratik bir Irak gerçekleştirmek konusunda anlaşacaklardır.

Brookings Institute’den Gordon, Bush’un gezisinin temelinde bir “asgari anlaşma” mevcuttur demektedir. ABD Avrupa’dan Irak konusunda daha çok katkı bekleyecektir fakat pratikte beklentisinden az katkı ile yetinecektir. Buna karşılık Avrupalılar Bush’a daha çok politik destek vermeye başlayacaklardır.

Bush’un “değişimci diplomasisi” gezisinin son gününde Bratislava’da Putin ile yapacağı görüşmede test edilecektir. Bush’la Putin’in gündeminde terörle mücadele ve nükleer silahsızlanma var. Burada Kuzey Kore ile yürütülen altı ülkenin katıldığı görüşmelerin kesilmesine özel önem atfedilmektedir.

Bush Rusya’daki demokrasinin yara aldığını gördüğünü söylemesi için büyük baskı altındadır.

ABD-AB gündeminin en önemli maddelerinden biri de Çin’e silah ambargosunun kaldırılması olacaktır.

(Financil Times 18-19 Şubat, Wall Street Journal 21 Şubat)

Birleşik Avrupa Ortak mı Tehdit mi? Barroso Bush’dan Net Açıklama Bekliyor

Avrupa Komisyonu Başkanı Barroso Bush’un ABD’nin Avrupa’ya ilişkin değerlendirmesini açıkça ifade etmesini bekliyor ve eğer ABD Avrupa’yı küresel bir

ortak olarak görüyorsa bu ortaklığın dengeli bir ilişki şeklinde olması gerektiğini belirtiyor.

Bush'un Avrupa'ya yapacağı üç günlük gezi öncesinde Barroso kendisi ile yapılan röportajda bu geziden sonra ABD-AB ilişkilerinde herhangi bir özel gelişme olup olmayacağı konusunda net bir ifade kullanmadı.

Eski Portekiz Başbakanı olan José Manuel Barroso AB içinde Amerikan yanlısı bir şahsiyet olarak görüldüğü halde Çin'e silah ambargosunun kaldırılması ve İran'la diyalog konularında AB'nin bağımsız bir yol izlemesini savunmaktadır. Bu stratejiler de ABD'yi rahatsız etmektedir.

Barroso iki hafta önce büyümeyi ve yeni istihdam yaratılmasını amaçlayan ABD sitili bir ekonomik plan açıklamış olmasına rağmen Avrupa'nın ABD'yi taklit edebilmesinin bir sınırı olduğunu ve programının bazı kısımlarının taviz vermeden uygulamaya konulamayacağını haftalar öncesinde fark ettiğini ifade etti.

Barroso "Bizim Avrupa sosyal modeliyle ABD'nin dinamizmine ihtiyacımız var. Her ikisini de aynı anda gerçekleştirmek imkansız değildir" dedi.

Barroso Başkan Bush'un Avrupa'nın büyük ülkelerinin başkentleri yerine Avrupa Komisyonu binasını ziyaret etmiş olmasının Avrupa'nın birliğine verdiği önemi göstermesi açısından önemli bir sembolik değer ifade ettiğini belirtti.

Barroso "Başkan Bush'dan Avrupa'yı ortak olarak mı yoksa tehdit olarak mı gördüğünü net olarak açıklamasını istiyorum. Bunu bilmek çok önemli. Bizim partner olarak çalışmamız gerektiğine inanıyorum. Bu bütün dünya ekonomisi için de önemlidir ancak bu dengeli bir ilişki olmalıdır. Biz eşit partnerler olmalıyız" şeklinde konuştu.

Barroso'nun planları arasında AB'nin 7 trilyon euroluk hizmetler sektörünü serbest rekabete açmak, bilimsel araştırmalara daha çok para harcamak ve işgücü piyasasını esnekleştirmek yer alıyor.

Hizmetler sektöründe tek pazar oluşturmak düşüncesi Fransa ve Almanya'yı korkutmaktadır. Bu ülkeler kendi vatandaşlarının istihdam konusunda haksız rekabete uğrayacağını düşünmektedirler.

Shröder'in Transatlantik sorunların görüşülmesi için yeni bir ortam oluşturulması yönündeki önerisi hakkında görüş bildirmeyen Barroso Avrupa'nın Amerika'dan Massachusetts Institute of Technology gibi akademik teknolojik kurumlar yaratmada, araştırma ve geliştirmeye daha çok yatırım yapmada alacağı dersler olduğunu, fakat Amerika'nın da Avrupa'dan bölgesel kalkınma paketleri ile kaynaklarını zenginlerden fakirlere transfer etme istekliliği gibi öğrenmesi gereken konuların mevcut olduğunu ifade etti.

Barroso Avrupa'nın Amerikanlaşmasını değil fakat güncel bir Avrupa modeli oluşturmasını önerdi.

(Wall Street Journal, 20 Şubat)

Bush AB'yi Demokratik Reformlar Konusunda Rusya'ya Baskı Yapmaya Zorluyor

Rusya'nın yabancı yatırımcılara kısıtlamalar getirmeye başlaması ve Çin ve Hindistan'la yeni anlaşmalar arayışına girmesi bu ülke ile ekonomik ilişkileri kuvvetlendirmeye önem veren ABD'yi huzursuz ediyor.

“ABD ve AB demokratik reformları Rusya ile diyaloglarının merkezine yerleştirmelidirler.” G.W. Bush

Bush Brüksel'de Concert Noble salonunda yaptığı konuşmada genel olarak ortak hedefleri vurgulamış ABD-AB ilişkilerinde sorunlar yaratan farklılıklardan pek bahsetmemiştir. Ancak en sert eleştirilerini Rusya konusunda yapmıştır. Putin'in son zamanlardaki uygulamaları hem AB'de hem de ABD'de giderek artan rahatsızlığa sebep olmaktadır. Rusya'ya sert tavır alması için Bush kendi partisi dahil değişik çevrelerin yoğun baskısı altında kalmaktadır. Bush da Putin'in bütün gücü kendi elinde toplama girişimlerini onaylamadıklarını ifade etmeleri için Avrupalı liderlere baskı yapmaktadır.

Bush “Reform akşamdan sabaha olmaz. Bununla birlikte biz Rusya'ya bizim ortaklığımızın serbest basın, güçlü muhalefet, otoritenin paylaşımı ve hukuk devleti temeline dayandığını daima hatırlatmalıyız. Ve ABD ve AB demokratik reformları Rusya ile diyaloglarının merkezine yerleştirmelidirler” demiştir.

Başkan Putin ve Rus yetkililer hukuk devleti ve demokrasi konularında Batılıların eleştirilerini reddetmektedir. Kremlin sarayından bir politik danışman “Putin Rusya'da demokrasinin gelişimi ile ilgili herhangi bir problem görmüyor” demiştir.

Washington'un Rusya ile ekonomik ilişkilerini geliştirme ümidi son haftalarda en büyük petrol ve doğalgaz şirketlerinde yabancıların payının sınırlandırılması ile yara almıştır. Bunun da ötesinde Rusya son aylarda Çin ve Hindistan'la giderek artan anlaşmalar arayışı içinde olmuştur. Dün Hindistan Petrol Bakanı petrol sektöründe ilişkileri güçlendirmek amacı ile Moskova'ya gitmiştir.

Bush Rusya'nın DTÖ'ye girişini desteklediğini söylemiştir. Ama Washington'daki anti-Rus hava görüşmeleri zorlaştıracak gibidir.

Bush Brüksel'deki konuşmasında Ortadoğu'daki demokrasi çabalarına da geniş yer vermiştir. Mısır ve Suudi Arabistan'a politik reformlar yapmaları ve İsrail'e de yerleşim faaliyetlerini durdurması çağrısı yapmıştır.

Bush daha önce de bu tür çağrılar yapmıştı fakat İsrail'e karşı daha sert tavır takınmasını isteyen Avrupa'dan böyle bir çağrı yapması daha etkileyici olmuştur.

Bush Brüksel'de iki gün kalmış ve AB ve NATO yetkilileri ile görüşmüştür. Avrupalı liderler de Bush kadar farklılıkları azaltma konusunda isteklidir.

NATO'ya üye olmadığı halde NATO zirvesine davet edilen tek lider Yuschenko'dur.

NATO ve AB ile yakın ilişkiler kurulmasının Yuschenko'nun dış politika önceliğini oluşturması Putin'i çok rahatsız ediyor. Rusya Ukrayna'nın NATO'ya üye olmak

istememesinden kuşku duymaktadır. Rus Interfax ajansının verdiği habere göre Rus Savunma Bakanlığı yetkilisi Gen. Anatoly Mazurkevich “Biz Ukrayna’nın bütün olasılıkları düşünüp NATO’ya üye olma fikrinden vazgeçeceğini ümit ediyoruz” demiştir.

Avrupalılar Rusya’nın Gürcistan’da ve Moldova’da verdiği sözleri tutmamasından rahatsızdır.

(Wall Street Journal, 22 Şubat)

Bush’un Cazibesi AB ile ABD Arasında Çin ve Nato Konularındaki Görüş Ayrılığını Gidermeye Yetmedi

Bush’un Brüksel’e yaptığı iki günlük ziyaret sona ermiştir. AB liderleri ile Bush’un Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonundaki görüşmeleri samimi bir hava içinde geçmiştir. Bununla birlikte Çin’e silah satışı, İran’a karşı uygulanacak taktikler ve NATO’nun geleceği konusunda bir yakınlaşma sağlanamamıştır. Görüş ayrılıkları devam etmektedir.

Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barosso hemen hemen üç yıldır süren Irak konusundaki anlaşmazlığın sona erdiğini Avrupa ve Amerikanın yeniden görüş birliğine vardığını söylemiştir.

Bunun dışında Bush’un ziyareti çok az somut sonuç doğurmuştur.

ABD, AB’nin Çin’e silah satış ambargosunu kaldırdığı takdirde AB’ye silah teknolojisi transferini durdurma tehdidinde bulunmaktadır.

Bush “Ülkemizde silah satışlarının Çin’e silah teknolojisi transferine sebep olacağı ve bunun da Çin ve Tayvan arasındaki dengeleri değiştireceği endişesini taşımaktayız” demiştir.

İran konusunda Bush Avrupalı liderlerden “iyi nasihatler” aldığını söylemiştir. Fakat Avrupalı liderler Bush’u İran’ın DTÖ’ne üye olmasına ve sivil uçak motoru satın almasına imkan sağlayan yolu açmaya ikna edememişlerdir.

Batının geleneksel ittifak forumu olan NATO’nun geleceği konusunda da anlaşmazlıklar sürmektedir.

Bush NATO’yu transatlantik ilişkinin temel taşı olarak nitelendirmektedir. fakat Chirac bunun yerine AB’nin giderek artan güvenlik rolünü vurgulamış ve Shröder’in NATO’nun yapısının gözden geçirilmesi görüşüne destek vermiştir.

Bush Ukrayna’nın NATO üyeliğinin önünün açık olduğunu söylerken Chirac yanına Ukrayna’nın yeni lideri Yuschenko’yu da alarak toplantıdan erken ayrılmıştır. Bazı diplomatlar bunu Chirac’ın Putin’i rahatsız etmekten kaçınması şeklinde yorumlamışlardır.

(Financial Times 23 Şubat 2005)

Putin’in Muhalifleri Bush’dan Rusya’ya Karşı Sert Tavır Almasını İstiyor

Muhalifler Rusya’nın devletleştirme politikasından vazgeçirilmesi için Rusya’nın G8’den dışlanmasını da içeren tedbirler öneriyor.

Yukos Başkanı Steven Theede Başkan Bush'un Devlet Başkanı Vladimir Putin ile yapacağı görüşmeye bir hafta kala ABD Senatosu Dış İşleri Komitesi'nde ABD'nin Rusya'daki devletleştirmeye karşı daha sert tavır almasını tavsiye eden bir konuşma yaptı.

Theede Yukos'un devletleştirilmesinden dolayı 60.000 uluslararası yatırımcının milyarlarca dolar kaybettiğini ifade ederek Yukos'un başına gelenin tekrarlanabileceğine dikkat çekti.

Dış ilişkiler komitesi başkanı Senatör Richard Lugar da ABD'nin Rusya'ya özgür ve adil bir politik ve yargısal sistem tesisi için baskı yapmasını istedi.

Başkan Bush Rusya politikasında bir değişiklik yapmazken Kongre'nin politikasını sertleştirmesi için giderek artan baskısı altında kalmaktadır.

Senato'nun muhafazakar hukukçulardan oluşan Cumhuriyetçi politika komitesi de Bush'dan tavrını sertleştirmesini istiyor.

Putin'in muhalifleri ABD'nin Rusya'yı G8'den dışlaması ve DTÖ pazarlıklarında daha zor şartlar koşmasını da istedi.

(Financil Times, 18 Şubat)

ABD ve Japonya Güvenlik Anlaşması İmzalıyor

Çin'in askeri harcamalarının iki haneli yüzdelerle artışı sürerken, imzalanacak bu anlaşma ile Japonya, Tayvan konusundaki politikasını değiştirerek Çin'in bu ülkeye saldırısı halinde ABD ile askeri işbirliğini taahhüt ediyor.

Asya'da Çin'in giderek güçlendiği bir dönemde ABD ve Japonya yeni bir güvenlik anlaşması imzalıyorlar. Aslında bu anlaşma Japonya ile ABD arasında var olan 1996 tarihli iki taraflı ortaklık anlaşmasının yeniden düzenlenmesi. Böylece Japonya ilk kez Tayvan'ın ABD ile ortak güvenlik sorunu olduğunu kabul ediyor.

1949'daki devrimden sonra Çin'den ayrılan Tayvan konusunda ABD Çin'in Tayvan'a saldırması halinde askeri müdahalede bulunacağını taahhüt ederken Japonya bu konuda belirsizlik politikası (ambiguity) güdüyordu.

Washington'da imzalanacak olan anlaşma ile Kuzey Kore ile birlikte Tayvan'ın güvenliği "ortak strateji hedefleri" arasında yer almaktadır.

ABD-Japon ortaklık anlaşmasının zamanlaması da dikkat çekici. Son zamanlarda Çin-Japon politik ilişkileri kötüleşmekte ve Kuzey Kore nükleer silah sahibi olduğunu açıklamış durumda. Japonya Aralık ayında yayınladığı güvenlik rehberinde Çin'i tehdit olarak belirtmekte. Çin denizaltısının Japon karasularına girmesi üzerine Japonya II. Dünya Savaşından beri ikinci defa ordusunu alarma geçirmişti. Bütün bunlara ilaveten Doğu Çin denizindeki petrol ve enerji varlıkları ile ilgili tartışmalar sürüyor.

ABD'nin eski Japonya Büyükelçisi Thomas Foley "Japonya'nın Çin'le karmaşık bir ilişkisi var... Ekonomik olarak giderek yakınlaşıyor. Fakat politik olarak hala çok soğuk ve uzak. Bu Çin'e tedirginlik veren başka bir husus olacak" demiştir.

ABD’de güçlü bir Çin’den kaynaklanan güvenlik endişeleri artıyor. CIA direktörü Porter Goss “Çin’in artan kapasitesi ve kabileyetleri ABD’nin bölgedeki güçlerini tehdit etmektedir” şeklinde açıklama yapıyor. Bu endişelerle Başkan Bush Avrupa’ya yapacağı ziyarette ABD’nin AB’nin Çin’e uygulanan silah ambargosunu kaldırmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirecek.

Bu arada Japonya ile ABD arasındaki anlaşmanın açıklanması Çin’in şiddetli tepkisini çekti.

Çin’in resmi haber ajansı Xinhua, Çin hükümetinin ve halkının ABD ve Japonya’nın ortak olarak Çin’in egemenlik bölgesi olan ve içişleri sayılan Tayvan hakkında bir doküman açıklamalarını şiddetle reddettiklerini duyurdu.

Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü ABD-Japon ortak deklarasyonunda yer alan ve Çin’in askeri harcamaları ve modernizasyon programına dikkat çeken Pekin’i askeri planlama ve silah geliştirmede daha şeffaf olmaya çağırın ifadeleri de iç işlerine karışma olarak algılayarak şiddetle eleştirdi.

Tayvanlı yetkililer ise ABD-Japon ortaklık anlaşması ile kendilerini daha güvenli hissettiklerini, bununla birlikte Pekin’le ilişkilerini de barış içinde sürdürmek istediklerini açıkladı.

(Financial Times 19-20 Şubat, International Herald Tribune 21 Şubat, Wall Street Journal 21 Şubat)

İspanya Referandumda Avrupa Anayasasını onayladı

19 Şubat 2005 Pazar günü yapılan referandumda Avrupa Anayasası seçime katılanların yüzde 80’i tarafından onaylandı. İspanya’da 35 milyon seçmen var ve seçime katılma oranı yüzde 40 civarında gerçekleşti. Anayasaya hayır oyları aşırı sağ veya aşırı soldaki küçük partilerden geldi.

Böylece İspanya Avrupa Anayasasını referandumla onaylayan ilk ülke oldu.

İspanya 1986 yılında AB’ne üye olduğundan beri Birliğin en heyecanlı destekçisi oldu.

1986’dan beri Avrupa Birliğinden 85 milyar euro mali yardım alan İspanya’da hükümete göre AB yardımları yılda 300.000 yeni iş-istihdam yaratılmasına yardımcı oldu.

Anayasanın resmen onaylanması Parlamento’da görüşülmesinden sonra olacaktır. Referandumun hukuki bir bağlayıcılığı yoktur. Ancak Parlamentoda temsil edilen hemen hemen bütün partiler anayasaya evet diyeceklerini açıklamışlardır.

Avrupa Anayasası 25 üye ülke parlamentosu tarafından onaylandıktan sonra 1 Kasım 2006’da yürürlüğe girecektir.

Şimdiye kadar Macaristan, Litvanya, Slovenya parlamentoları anayasayı onaylamıştır. AB’nin 10 civarında ülkesi referandum yapacaktır.

(Internaitonal Herald Tribune, 21 Şubat)

Euro Bölgesi Maliye Bakanları İstikrar Pakti Reformlarını Sonuçlandırmak İçin Toplandılar

Avrupa Birliği İstikrar ve Büyüme Pakti kurallarında önemli esnekleştirmeler içeren reformlarda son detayları tartışmak üzere Brüksel’de bir araya gelen Bakanlar sağlam maliye politikası izleyen veya sağlık yada emeklilik reformlarına yatırım yapan ülkeler için paktın esnekleştirilmesini prensip olarak kabul ettiler.

İki gün süren toplantıdaki tartışmaların temelini İstikrar ve Büyüme Paktının bütçe açıkları prosedürleri oluşturdu. Pakta göre bütçe dengesini sağlamakta başarısız olan ülkelerin dengeyi sağlayıncaya kadar her yıl açıklarını yüzde 0.5 azaltmaları gerekmektedir. Ancak Paktın esnekleştirilerek daha akılcı hale getirilmesi amacıyla;

- Maliyeleri sağlam olan ülkelerin orta vadeli bütçe açıklarının yüzde 1 olmasına izin verilmesi,
- Sağlık ve emekliliğe yatırım yapan ülkelerin orta vadeli açıklarına izin verilmesi
- Büyüme hızının eksi yüzde 2 olması hali gibi yüzde 3 açık kriterinin aşılmasına izin veren “istisnai durumlar” hükmünün esnekleştirilmesi,
- Açığın yüzde 3’ün üzerinde olduğu ülkelere “beklenilmeyen olaylar”, yani düşük büyüme, olduğu takdirde daha fazla zaman verilmesi, gibi öneriler tartışıldı.

Bir çok Maliye bakanı, yüksek kamu borcunun euro bölgesinin istikrarı için büyük bir tehlike oluşturduğunu kabul etse bile, bütçe açığı yüzde 3’ü aşan ülkelere yeni cezalar getirilmesi çabalarından vazgeçilmesini önerdiler.

Almanya Maliye Bakanı Hans Eichel Doğu ve Batı Almanya’nın birleşmesinin maliyetinden kaynaklanan bütçe açığını azaltmaları için kendilerine daha fazla zaman verilmesini ve açık/GSYİH üst sınırı olan yüzde 3’ü aşan ülkeler için uygulanan disiplin cezası tehdidinin kaldırılmasını istedi.

Eichel’in daha fazla esnekleştirme talebi Fransa Maliye Bakanı Herve Gaymard tarafından da desteklendi. Gaymard araştırma, kalkınma ve savunmaya daha fazla para harcayan ülkelere bütçe açıklarını azaltmaları için daha fazla zaman tanınmasını talep etti.

Avusturya, Finlandiya, Hollanda, Danimarka, İsveç ve bazı yeni ülkelerin de dahil olduğu Birliğin küçük ülkeleri Mali Paktın esnekleştirilmesine karşı çıktılar. Ancak AB liderlerinin toplanacağı 22 Mart’taki AB ilkbahar ekonomik zirvesinden önce anlaşmanın sağlanabileceği belirtildi.

Bu arada Ecofin Konseyi Yunanistan’ı, yüzde 6 dolayında olan bütçe açığı/GSYİH oranını 2006 yılı sonuna kadar yüzde 3’ün altına indirmediği takdirde ceza uygulaması ile karşı karşıya kalacağı yönünde uyardı.

Almanya’nın bazı ülkeler tarafından desteklenen yeni bir uçak yakıtı vergisi konusunda ise anlaşma sağlanamadı

(Int.Herald Tribune, Financial Times, 16-17-18 Şubat)

Asya Merkez Bankalarının Dolardan Uzaklaşma İhtimali Piyasaları Tedirgin Ediyor

Güney Kore Merkez Bankası’nın ardından Tayland, Tayvan ve Endonezya’nın da döviz varlıklarının çeşitlendirileceği yönünde benzer açıklamalar yapması, doların cazibesini kaybetmekte olduğu yolunda endişelere neden oldu.

Asya Merkez Bankalarının ABD doları varlıklarını çeşitlendireceğine ve petrol fiyatlarının yüksek seyredeceğine ilişkin endişeler mali piyasaların gerilemesine yol açıyor.

Doların son günlerdeki değer kayıplarını harekete geçiren, Güney Kore Merkez Bankasının raporu oldu. Raporda bankanın özel sektör kağıtlarına daha fazla yatırım yapılacağı ve döviz varlıklarının çeşitlendirileceği kaydediliyor. G.Kore Merkez Bankası'ndan bir yetkili, merkez bankalarının rezervlerini çeşitlendirmesinin küresel bir eğilim olduğunu ifade etti. Güney Kore Merkez Bankası'nın ardından Tayland, Tayvan ve Endonezya'nın da benzer açıklamalar yapması, Asya hükümetlerinin doların değer kaybına ilişkin endişelerini yansıtıyor.

Doların döviz piyasalarındaki yeni değer kayıpları, ham petrol fiyatlarının 50 doların üzerine çıkması ve dünya genelinde hisse senetleri fiyatlarının düşmesi yatırımcıları rahatsız ediyor.

Güney Kore'nin yüzde 90'ı dolar olduğu düşünülen döviz rezervlerini çeşitlendireceğini açıklaması, doların Ekim ayından itibaren en düşük değere inmesine yol açtı. Güney Kore Merkez Bankasının bu tavrı, ABD'nin cari açığını kapatabilmek için günlük 2 milyar dolar yabancı kaynağa ihtiyaç duyduğu bir dönemde Forex piyasasında 3.8 trilyon dolar rezervi bulunan Asya Merkez Bankaları için doların cazibesini kaybetmekte olduğu yolunda endişelere neden oldu.

Petrol piyasalarında ise son dönemlerde özellikle kötü hava koşulları nedeniyle artan petrol talebi ham petrolün varil fiyatının son 12 haftanın en yüksek değerine ulaşarak 50.35 dolar olmasına yol açtı.

Öte yandan altın fiyatlarının da artma eğiliminde olduğu kaydediliyor.
(*Financial Times*, 23 Şubat)

Singapur En Üst Gelir Vergisi Oranını Yüzde 20'ye İndiriyor

Nitelikli yabancıları ve çokuluslu şirketleri çekmek için en üst gelir vergisi oranını 2007'ye kadar yüzde 22'den yüzde 20'ye düşürmeyi planlayan Singapur Hükümeti ayrıca İslami finans hizmetlerini, varlık yönetim faaliyetlerini ve gayrimenkul yatırım emanet sandık sözleşmelerini teşvik etmeyi ve küçük işletmelerle fakirlere ekonomik destek sağlamayı da planlıyor.

Singapur'un 2005 yılı bütçesi 210 milyon Singapur doları fazla verdi. Bu da GSYİH'nin yüzde 1'ini teşkil ediyor.

Kurumlar Vergisi geçen yıl yüzde 22'den yüzde 20'ye indirilmişti. Bu yıl aynı oran devam ediyor. Ama iş alemleri Hong Kong'daki gibi yüzde 17.5'e doğru indirileceğini ümit ediyor. Gelir Vergisinde en üst oran önümüzdeki iki yıl boyunca yani 2007'ye kadar düşürülerek yüzde 20'ye inecek. Ama Singapurun temel yatırım teşviki olarak gördüğü bu oran Hong-Kong'un yüzde 18 oranından yüksek.

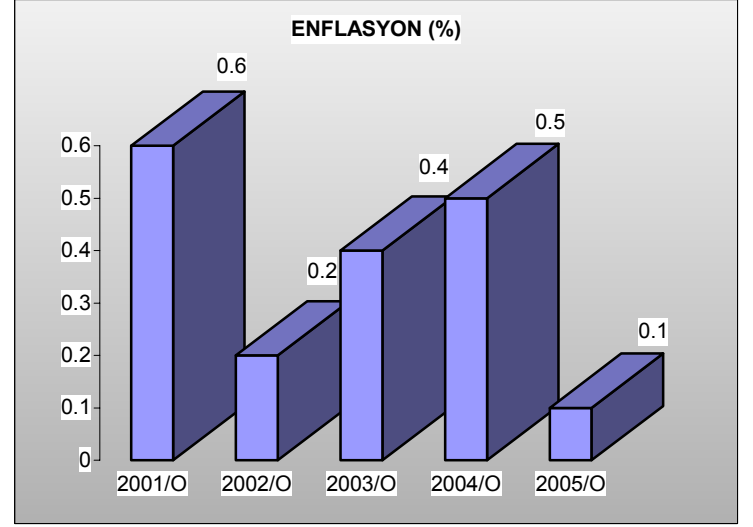
Singapur böylece Çin'e ve Hindistan'a karşı rekabetçiliğini korumaya ve başta finans, lojistik ve turizm olmak üzere hizmetler sektörüne ağırlık vererek yeni iş imkanı üretmeye çalışıyor. Singapurda ekonomik büyüme 2004'de yüzde 8.4 iken bu yıl yüzde 3-4'e geriledi. Bütçede sosyal programlara verilen ağırlık Ağustos'taki seçimlerde aynı zamanda Maliye Bakanı ve Singapur'un kurucusu Lee Kuan Yew'un oğlu olan Başbakan Lee Hsian Long'a olan güvenin sembolik de olsa tazelenmesini sağlayabilecek.

(*Financial Times*, 19-20 Şubat)

ABD’de Tüketici Fiyatları Ocak Ayında Beklenenden Daha Az Arttı

ABD’de enflasyonun göstergesi olarak kabul edilen tüketici fiyatlarında 2005 yılı Ocak ayında 2004 yılı Aralık ayına göre yüzde 0.1 gibi düşük oranda bir artış gerçekleşmesine rağmen yıllık artış yüzde 3 oldu.

Bu artışta enerji ve ulaşım fiyatlarındaki artışlar etkili oldu. Ocak ayında bir önceki aya göre enerji fiyatlarının yüzde 1.1 ve ulaşım fiyatlarının yüzde 2 düşmesine rağmen yıllık artışlar sırasıyla yüzde 10.6 ve yüzde 4.5 oldu.

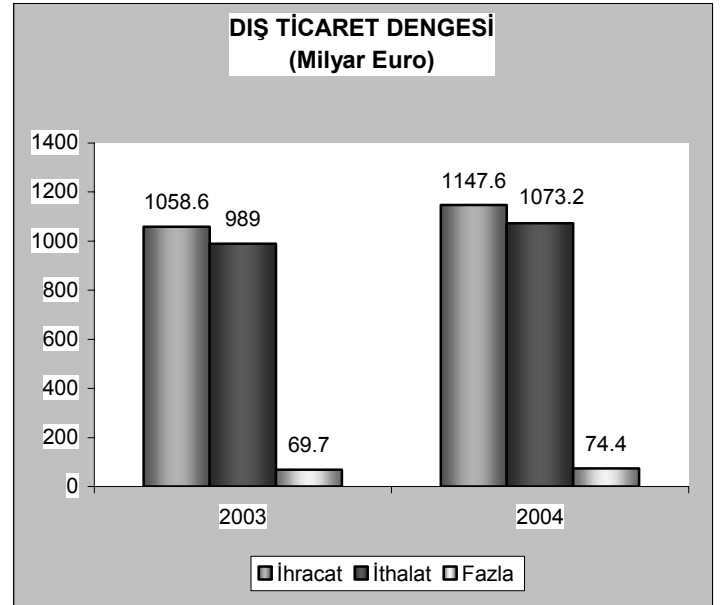
2005 yılı Ocak ayında gıda ve enerji fiyatlarının hariç olduğu çekirdek enflasyon ise bir önceki aya göre yüzde 0.2, yıllık olarak ise yüzde 2.3 arttı.

Euro Bölgesi Dış Ticaret Fazlası 2004 Yılında 74.4 Milyar Euro

Euro Bölgesi için yapılan ilk tahminlere göre Aralık ayında dış ticaret fazlası Kasım ayına göre 3 milyar euro arttı ve 5.7 milyar euro oldu.

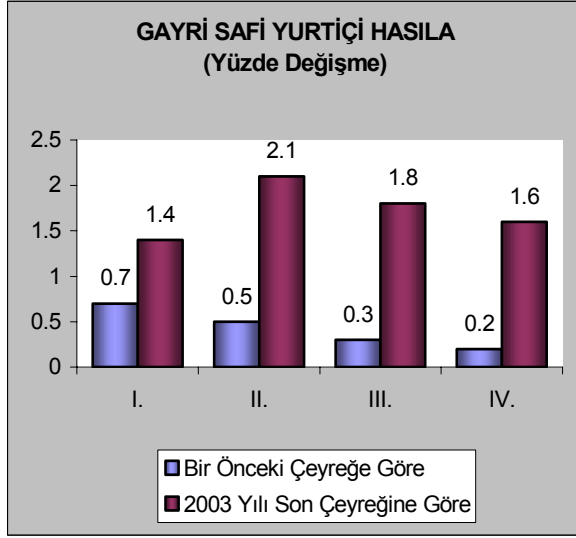
Aralık ayında bölgenin toplam ihracatı Kasım ayına göre 3.8 milyar euro azalarak 97.9 milyar euro, ithalatı ise 6.8 milyar euro azalışla 92.2 milyar Euro oldu. Böylece dış ticaret fazlası 5.7 milyar euroya ulaştı.

2004 yılının bütününde toplam ihracatın 1 147.6 milyar euro, ithalatın 1 073.2 milyar euro olması sonucunda 74.4 milyar euroya yükselen dış ticaret fazlası 2003 yılında 69.7 milyar euro olan fazlaya göre 4.7 milyar euro veya yüzde 6.7 arttı.

Euro Bölgesi’nde 2004 Yılı Son Çeyreğinde Büyüme Yavaşladı.

Euro Bölgesinde 2004 yılı son çeyreğinde ekonomik büyüme bir önceki çeyreğe göre beklenmedik bir şekilde yavaşlayarak Avrupa Merkez Bankasının yaza kadar faizleri değiştirmeme ihtimalini kuvvetlendirdi.

Yılın son çeyreğinde GSYİH bir önceki çeyreğe göre sadece yüzde 0.2 arttı. 2003 yılı son çeyreğine göre artış ise yüzde 1.6 oldu. Bu yavaşlamada Almanya ve İtalya'nın büyüme hızlarındaki sürpriz azalışlar önemli rol oynadı. 2004 yılının son üç ayında Almanya ekonomisi yüzde 0.2, İtalya ekonomisi ise yüzde 0.3 küçüldü.

Almanya'da KarstadtQuelle ve Opel firmalarındaki krizler ve işten çıkarmalar sonucu azalan tüketime ilaveten euronun değerli olmasının net ihracatın büyümeye katkısını engellemesi ile yüksek petrol fiyatları ekonomiyi olumsuz etkiledi.

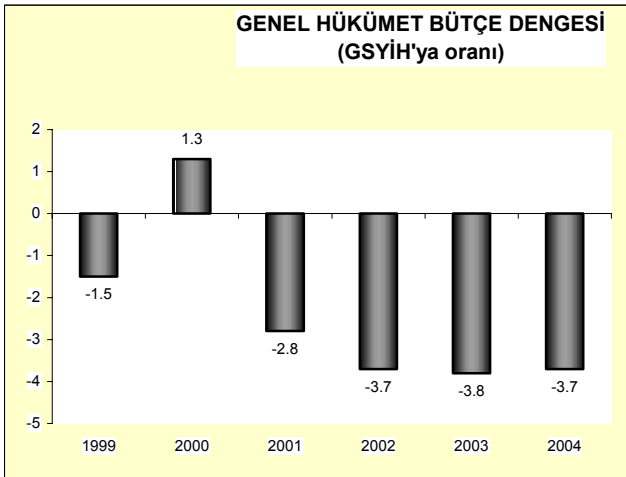
İtalya'da ise Nisan ayındaki seçimlere hazırlanan Başbakan Silvio Berlusconi'nin kendi seçim beklentileri için 2005 yılı

bütçesine dahil ettiği 6 milyar euro (7.8 milyar dolar) değerindeki gelir vergisi indirimlerinin etkisi çok az oldu. Ekonomistler son açıklanan büyüme rakamları ile bu yılın resmi büyüme tahmini olan yüzde 2.1'in gerçekleşmesinin mümkün olmadığını belirttiler.

Diğer taraftan Euro Bölgesi'nin sanayi üretimi 2004 yılı Aralık ayında Kasım ayına göre yüzde 0.5, 2003 yılı Aralık ayına göre de yüzde 1 arttı. Sanayi üretimi Kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 0.4 düşmüştü. Aralık ayında enerji sektörü yüzde 1.6 büyürken dayanıksız tüketim malları üretimi yüzde 1.3, ara mallar yüzde 1.2, dayanıklı tüketim malları üretimi yüzde 0.4 arttı. Sermaye malları üretimi ise yüzde 0.4 düştü.

(www.europa.eu.int, *Financial Times*, 16 Şubat)

Almanya'da Bütçe Açığının GSYİH'ya Oranı 2004 Yılında Yüzde 3.7

Federal İstatistik Bürosu tarafından yayımlanan geçici verilere göre 2004 yılında genel hükümetin gelirleri 953.6 milyar euro, harcamaları 1 033.9 milyar euro ve gelirler ile harcamalar arasındaki fark olan genel hükümet net borçlanması da 80.3 milyar euro oldu. Toplam borçlanmanın 51 milyar eurosunu Federasyonun net borçlanması, 28.3 milyar eurosunu yerleşikler, 0.3 milyar eurosunu belediyeler ve 0.7 milyar eurosunu da sosyal güvenlik açığı oluşturdu.

Cari fiyatlarla GSYİH'nın 2 177 milyar euro olduğu düşünülürse açığın GSYİH'ya oranı yüzde 3.7'ye yükseldi ve yüzde 3 olan

Maastricht kriterinin oldukça üzerine çıktı.

AB ve OPEC Petrol Fiyatlarında İstikrar İçin Düzenli Toplantılar Planlıyor

Hollanda Ekonomi Bakanı Jan Brinkhorst AB ve OPEC'in bu yılın Mayıs veya Haziran ayında bir toplantı yapmayı planladıklarını söyledi.

Brinkhorst bu toplantıların düzenli olarak 6 ayda bir tekrar edilmesi gerektiğini fiyat istikrarını her iki tarafın da ortak yararına olduğunu ifade etti.

(Financial Times, 16 Şubat)

Yükselen Piyasa Ekonomilerinin Bono Fiyatları Rekor Düzeye Yükseldi

Giderek artan sayıda kurumsal yatırımcı borç senedi çıkaran yükselen piyasa ülkelerinin kredibilitesindeki iyileşmelere paralel olarak bu senetleri satın almaya başladı.

Düşük faizlerden şikayetçi yatırımcılar yüksek getirili kıymetli kağıtlara yöneldikçe yükselen piyasaların bono fiyatları rekor seviyelere çıktı. Getirilerde ise gerileme söz konusu.

Yükselen piyasaların devlet tahvillerinin getirisi ABD hazine tahvillerinin getirisinin 3.45 puan üzerinde seyretmektedir. Bu da 1998'deki Rusya krizinden sonra JP Morgan'ın Yükselen Piyasa Endeksinde (EMBI) görülen 13.5 puana göre önemli ölçüde bir düşüş ifade etmektedir.

Bu gelişmeler Arjantin'in yüz binlerce kişisel yatırımcıyı ilk yatırımlarının sadece yüzde 34'ü ile yetinmek zorunda bırakacak olan 100 milyar dolarlık borcunun yeniden yapılandırmasından birkaç gün önceye tesadüf etmektedir.

Bir çok fon, sadece yatırım derecesine sahip kredileri (investment grade credits) satın alırken şimdi gelişme sürecindeki ülkelere bir çoğu "junk" (batık) kategoriden bir üste yükseldiği için fonları yöneten yatırımcılar yükselen piyasa borçlarına yatırım yapmaktadır. Şimdi EMBI + indeksindeki bonoların yüzde 41'i yatırım derecesine veya daha düşük borç ödememe (default) riskine sahiptir. Oysa bu oran 1998'deki borç krizi sırasında yüzde 4 idi.

(Financial Times, 19-20 Şubat)

Fransa 50 Yıl Vadeli Bono İhraç Ediyor

Bir taraftan yaşanan nüfusun ve emeklilik fonları ile sigorta şirketlerinin finansal durumlarındaki dengesizliklerin talebi artırdığı uzun vadeli bonoların diğer taraftan hükümetlere uzun vadede daha ucuz borçlanma imkanını garantiliyor olması, gelişmiş ülkeleri bu yönde hazırlık yapmaya itmektir. Bu konuda ilk adımı atacak olan Fransa'yı diğer gelişmiş ülkelerin takip etmesi bekleniyor.

Fransa'da devlet borçlarını yöneten Fransa Hazine Ajansı önümüzdeki hafta kadar erken bir tarihte toplam 3-5 milyar euroluk (4-6,5 milyar dolar) 50 yıl vadeli bono ihraç edebileceğini açıkladı. Böylece Fransa G7 grubundan 50 yıllık bono ihraç eden ilk ülke olmakta ve kendisini diğer Avrupa hükümetlerinin takip edebileceğini bildirmektedir.

Dün yapılan bu açıklama euro bölgesindeki 30 yıl vadeli bonoların fiyatlarını düşürüp getirilerini yükseltmiştir.

Fransa Hazine Ajansı bu kararını 50 yıllık bonolar için yatırımcılardan gelen yoğun talep üzerine verdiğini açıkladı. Ajans yaptırdığı araştırma sonucunda Avrupa'da nüfusun yaşlanmasının, emeklilik fonları ile sigorta şirketlerinin varlık-borç durumlarındaki

dengelesizliklerin, Avrupa ülkelerindeki hukuki düzenlemelerin daha uzun vadeli bonolara talebi güçlendirmekte olduğunu görmüştür.

Fransa Hazinesinin Yöneticisi Bertrand Mazieres bu hafta için 3 milyar euroluk ihraç normal ama Avrupa’da bu tür uzun vadeli yatırım araçlarına giderek artan bir talep var, biz de 12-15 milyar dolarlık ihraç yapabiliriz demişti.

Hollanda Rabobank International’in sabit gelirler stratejisti Jitzes Noorman’ın son zamanlarda yazdığı bir raporda Hollanda emeklilik fonu düzenlemelerinin sabit gelirli ultra uzun varlıklara talebi 250 milyar euroya kadar çıkarabileceği ifade edilmiştir.

Bu miktar euro bölgesinde şu anda mevcut olan 20 yıldan fazla vadeli toplam bono miktarı olan 375 milyar euronun yarısından fazladır.

500 milyar euroya ulaşacağı tahmin edilen Hollanda emeklilik fonu sistemi değişiklikleri fon yöneticilerini uzun vadeli borçları karşılamak için uzun vadeli bonolara çok istekli bir hale getirmiştir.

İngiltere’deki yatırımcılar da uzun vadeli bonolar konusunda çok istekli. İngiliz hükümeti bu ilk baharda bütçesini açıklarken 50 yıllık bono ihraç edeceğini de açıklamayı düşünmektedir.

Fransız hazinesi için 50 yıllık bonolar hükümete yarım yüzyıl düşük faizli ucuz borçlanma imkanı sunmaktadır. Kısa vadeli tahvil ihraç etmek daha ucuzdur fakat ifta gününde yüksek faizle borçlanma mecburiyetinde bırakabilir.

Euro alanında Fransa enflasyona endeksli bono ihraç eden ilk ülke iken Almanya da bu yıl ilk kez indekse bağlı ve dövize bağlı bono ihraç edecek.

(Financial Times 18 Şubat, Wall Street 21 Şubat)

Citigroup Saygınlığını Artırmak İçin Yeniden Yapılanıyor

Son Zamanlarda Avrupa’da piyasayı manipüle etmekle itham edilen Grup daha fazla sorun çıkmasını önlemek için çalışanların isim bildirmeksizin yöneticilerle ilgili bilgi verebilecekleri bir etik haberleşme hattı açacak.

Citigroup’un başkanı Chuck Prince personele hitaben yayınladığı mesajda “en saygın global mali hizmet sağlayan şirket olmak amacıyla sorumluluklarımızı artırıp, hatalarımızı en aza indireceğiz ve bir hata olduğunda gerektiği gibi üzerine gideceğiz” dedi.

Dünyanın en büyük mali hizmet grubu maaş ve ücret ödeme sistemi ile persormans değerlendirme sistemini de değiştirecek ve iç denetimi güçlendirecek.

Bundan sonra üst düzey yöneticilere ödenecek ücretler sadece kendi başarıları ile değil grubun başarısı ile ölçülüp değerlendirilecek. Başkan Prince yeni ücret sisteminin planın başarısı için hayati önem taşıdığını söyledi.

Citigroup Japonya’daki bankacılık faaliyetlerine son verildikten sonra, Avrupa’da da bazı şüpheli borsa işlemleri nedeniyle zor duruma düşmüştü.

(Financial Times, 17 Şubat)

Dünya Ticaret Örgütü Başkanlığı İçin Yarış

148 ülkenin üye olduğu ve eşit oy hakkına sahip olduğu Dünya Ticaret Örgütü'nün Başkanı çekişmeli geçen seçimler sonucunda üç yıllık dönem için seçilmektedir.

DTÖ başkanı 600 kişilik bir sekreteryaya sahiptir ve yıllık bütçesi yaklaşık 140 milyon dolardır.

Tayland'ın eski başbakan yardımcısı ve şu andaki DTÖ Başkanı Suppachai Panitchpakdi'nin görev süresi 31 Ağustos'ta dolmaktadır.

DTÖ Başkanlığı için adaylık kampanyası 26 Ocak'ta başladı ve 31 Mart'ta sona erecek. Başkanlık için dört aday mevcuttur. Brezilya'nın DTÖ Büyükelçisi Seixas Corrêa; Uruguay Devlet Başkanı Danışmanı Perez del Castillo; Mauritius Uluslararası Ticaret Bakanı Krishna Cuttaree; ve geçen Kasım ayına kadar AB ticaret komiseri olan Pascal Lamy.

DTÖ'nün Seattle'da kesilmiş olan toplantıları 11 Eylül'den sonra Doha'da yapıldı. Şimdi yeni seçilecek olan başkanın en önemli görevi 2006'ya kadar bu toplantıları başarıyla sonuçlandırmak olacak.

DTÖ'nün bu yılki en önemli toplantısı 13-18 Aralık'ta Hong Kong'da yapılacak.
(*International Herald Tribune, 19-20 Şubat*)